

SAMPLE PAPER
MID TERM 2023-24
Sanskrit
CLASS VIII

Time: 2.5 Hrs

M.M: 60

प्रश्न-1 नीचे लिखे गद्यांश को पढ़ कर उत्तर दें ।

5

वने एकः सिंहः निवसति स्म। सिंहः गुहायां शयनं करोति स्म। कोऽपि मूषकः तत्र आगत्य सिंहस्य शरीरे अधावत्। कुपितः सिंहः मूषकं करे गृह्णाति। मूषकः निवेदयति- “मां मा मारय अहं ते सहायतां करिष्यामि।” सिंहः हसन्नवदत्-“लघुमूषकः मम सहायता करिष्यति ?” एकदा सिंहः जाले अपतत्। सः उच्चैः अगर्जत्। तस्य गर्जन श्रुत्वा मूषकः आगच्छत्। सः जालं दन्तैः अकर्तयत्। बन्धनमुक्तः सिंहोऽवदत्-“मित्रं तु लघुः अपि वरम्।”

एक शब्द में उत्तर दें।

1-मूषकः जालं कैः अकर्तयत्?

2-सिंहः कुत्र शयनं करोति स्म?

पूर्ण वाक्य में उत्तर दें

3-सिंहस्य शरीरे कः अधावत्?

4-एकदा जाले कः अपतत्?

व्याकरण -

1)किम् सुन्दरम् अस्ति ?

2) वृक्षेषु के कूजन्ति ?

प्रश्न-2 नीचे दिए गए चित्र को देखकर मञ्जूषा के शब्दों से संस्कृत में पाँच वाक्य लिखिए । 5

प्रश्न-3 संस्कृत में अनुवाद करो- (कोई पांच वाक्य)

5

क) तुम जाते हो ।

ख) वे पढ़ीं ।

ग) वे दोनों खेलते हैं।

घ) हम सब खाते हैं ।

ङ) वह विद्यालय गया ।

च) हम सब आज्ञा पालन करेंगे ।

प्रश्न-4 दिए गए शब्दों से संवाद पूरा करिए ।

5

मञ्जूषायां प्रदत्तपदैः 'जयपुरभ्रमणम्' इति विषये मित्रयोः परस्परं वार्तालापं पूर्यतु।

{मञ्जूषा- मित्रैः, जयपुरं, कार्यक्रमः, , यात्रानुभवविषये, }

विनोदः –अंकित ! श्वः भवान् कुत्र गमिष्यति ?

अंकितः – अहंगमिष्यामि ।

विनोदः – तत्र किमपि कार्यं वर्तते ? अथवा दर्शनीयम् एव गच्छति ?

अंकितः – कार्यं नास्ति, अहं तु सह भ्रमणार्थं गच्छामि।

विनोदः – जयपुरे कुत्र-कुत्र भ्रमणस्य अस्ति?

अंकितः – वयं तत्र आमेर-दुर्गं, जयगढदुर्गं, गोविन्ददेव-मन्दिरं च द्रक्ष्यामः ।

विनोदः – तत्र नाहरगढ-दुर्गमपि पश्यतु । तदपि अस्ति ।

अंकितः – यदि समयः अवशिष्टः भविष्यति तर्हि निश्चयेन तत्र गमिष्यामः ।

विनोदः – बाढ मित्र ! नमस्ते! इदानीम् अहं गच्छामि। सोमवासरे आवां पुनः मिलिष्यावः। तदा वार्तालापं करिष्यावः।

प्रश्न-5 बहु विकल्पीय प्रश्न (MCQ)

1 x 15 – (15)

1- 'कृष्णः' शब्द ----- है। (पुल्लिंग, स्त्रीलिंग, नपुंसकलिंग)

2- 'लिखन्ति' में ----- है। (एकवचन, द्विवचन, बहुवचन)

3 अत्र ----- बालिका अस्ति । (एकः / एकं / एका)

4 नरेन्द्र ----- परिश्रमी छात्रः अस्ति ! (नर + इन्द्रः / नरा + इन्द्रः / नर + ईन्द्रः)

5) एषः सूर्य + उदयः ----- कालः अस्ति (सूर्योदय / सूर्योदयः / सुर्योदय)

6) 'प्रतिदिन' शब्द में कौनसा प्रत्यय है । (प्र / प्रति / प्रात)

7) 'सु' उपसर्ग का शब्द ----- है । (स्वागतम् / सप्रिवारह / सस्मितः)

10- 'अश्वाः' शब्द का अर्थ है ----- । (एक घोड़ा, दो घोड़े, अनेक घोड़े)

11 बालिकाः ----- (पठति / पठतः / पठन्ति)

12- 'काकः' में ----- है। (एकवचन, बहुवचन, द्विवचन)

(13) मम विद्यालये अद्य (48) छात्राः आगताः। (अष्टविंश / अष्टचत्वारिंशत् / आत्रिंशत)

(14) रोहनस्य पार्श्वे (35) ----- रुप्यकाणि सन्ति । पञ्चदश / पञ्चविंशति / पञ्चत्रिंशत्)

(15)

प्रश्न-6 नीचे लिखे वाक्यों को निर्देशानुसार बदलिए-

1x5=5

1- पुष्पम् पतति । (बहुवचन में)

2- छात्राः क्रीडन्ति। (एकवचन में)

3- पुष्पम् विकसति। (बहुवचन में)

4- बालकाः पठन्ति। (लंग लकार में)

5- सिंहः चलति। (लृट लकार में)

एकदा अकबरः उद्याने भ्रमति स्म । तदा एकः काकः तस्य शिरसि भ्रमति स्म । अंगरक्षकः तं काकं दूरम् अकरोत् अनन्तरं बहवः काकाः आगत्य अकबरस्य शिरसि भ्रमन्ति स्म । सः दुःखितः अभवत् राजभवनं च प्रत्यागतः । सः बीरबलम् अपृच्छत्. "बीरबल ! तत्र काकाः अति कोलाहलं किमर्थं कुर्वन्ति स्म ?" बीरबलः अवदत् "महाराज! काकानाम् ऐक्यं तु जगत्प्रसिद्धम्, अवश्यमेव तत्र कोऽपि पीडितः काकः अस्ति।

I एक पदेन उत्तरत ।

2

(क) अकबरः कुत्र भ्रमति स्म ?

(ख) अंगरक्षकः कम् दूरम् अकरोत्?

II पूर्णवाक्येन उत्तरत।

2

(ग) अकबरः बीरबलम् किम् अपृच्छत्.?

(घ) अकबरस्य शिरसि के भ्रमन्ति स्म?

III व्याकरणम् ।

2

(ङ) एकदा अकबरः उद्याने भ्रमति स्म। अत्र किम् अव्ययः ?

(च) "प्रत्यागतः" सन्धि विच्छेदम कुरुत ।

प्रश्न-8 . घटनाक्रमानुसारं वाक्यानि पुनः लिखत ।

(3)

(क) महात्मा बुद्धः अचिन्तयत्, "अहं तं दस्युम् अवश्यं मेलिष्यामि " इति।

(ख) एकदा भ्रमन् महात्मा बुद्धः श्रावस्तीनगरम् आगच्छत्

(ग) यः जनानाम् अंगुलिं छित्वा तेषां मालां कृत्वा धारयति स्म।

(घ) नृपः तस्य वचनं श्रुत्वा अवदत्, "भगवन्! एकाकी मा गच्छतु भवान्।

(ङ) तत्र जनाः तम् एकस्य दुर्जनस्य अंगुलिमालविषये अकथयन्।

(च) यदि भवान् गन्तुं निश्चयं कृतवान् तर्हि मम सेनां नयतु " इति।

प्रश्न-9 मञ्जूषातः विशेष्यम् चित्वा लिखत ।

(2)

विशेषणानि

विशेष्यानि

(क) महात्मा

बुद्ध

(ख) मधुरेण

स्वरेण

(ग) राजकीये

उद्याने

(घ) क्रन्दन्तम्

मरालम्

प्रश्न-10 पर्याय पदम् मेलनं कुरुत ।

(2)

शब्दाः

पर्यायः

(i) सखा

(क) परम् (ii)

(ii) किन्तु

(ख) जलम् (iv)

(iii) दिवसः (ग) मित्रम् (i)

(iv) तोयम् (घ) दिनम् (□□□)

प्रश्न-11 रेखांकित शब्दों के लिए दिए गए शब्दों से प्रश्न निर्माण करिए । 1 x 5 = 5

(i) आर्यभट्टस्य अपि विरोधः अभवत् ।

(क) कस्याः (ख) कस्य (ग) केषाम् (घ) कस्मिन्

(ii) सूर्यः पूर्वदिशायाम् उदेति।

(क) किम् (ख) कः (ग) का (घ) कम्

(iii) सूर्योऽचलः पृथिवी च चला।

(क) कः (ख) कौ (ग) का (घ) के

(iv) भारतस्य प्रथमोपग्रहस्य नाम आर्यभट्टः अस्ति ।

(क) कस्याः (ख) कस्य (ग) कया (घ) केन

(v) त्वम् दिल्ली नगरे वससि ।

(क) किम् (ख) केन (ग) कुत्र (घ) कम्

प्रश्न-12 नीचे दिए गए शब्दों का धातु, लकार, पुरुष, तथा वचन लिखिए । 1 x 2 = 2

1- अहसत

2- पास्यामः